

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ing. Viery Horčicové, soudkyně Mgr. et Mgr. Lenky Bahýřové, Ph. D., a soudce Mgr. Martina Lachmanna v právní věci

žalobce: **Ing. A. H.**

zastoupen JUDr. Kristinou Škampovou, advokátkou

sídlem Pellicova 29/8, Brno

proti

žalovanému: **Ministerstvo financí**

sídlem Letenská 15, Praha 1

o žalobě proti nečinnosti žalovaného v řízení o žádosti R. H., právní předchůdkyně žalobce, ze dne 10. 5. 2005, respektive ze dne 27. 8. 2007, o odškodnění za majetek zanechaný na území Zakarpatské Ukrajiny A. K., jejím otcem (dědečkem žalobce) podle zákona č. 42/1958 Sb., o úpravě některých nároků a závazků souvisejících se sjednocením Zakarpatské Ukrajiny s Ukrajinskou sovětskou socialistickou republikou,

takto:

I. Žaloba **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

Úvod a obsah žaloby

1. Žalobce se žalobou proti nečinnosti domáhá toho, aby soud žalovanému uložil vydat do třiceti dnů od právní moci rozsudku rozhodnutí o žádosti jeho matky a právní předchůdkyně podané dne 10. 5. 2005 o odškodnění za majetek zanechaný na území

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

Zakarpatské Ukrajiny Antonínem Králem podle zákona č. 42/1958 Sb., o úpravě některých nároků a závazků souvisejících se sjednocením Zakarpatské Ukrajiny s Ukrajinou sovětskou socialistickou republikou (dále jen „zákon o odškodnění“), a to v návaznosti na původní přihlášku A. K. ze dne 14. 3. 1947, č. j. ZU 1505.

2. Žalobcova matka podala dne 19. 5. 2005 prostřednictvím svého zástupce Ing. J. H. k žalovanému urgenci požadující vydání rozhodnutí ve věci. Jelikož žalovaný ve věci nerozhodl, podal zmocněnec žalobcovy matky dne 27. 8. 2007 další urgenci, kterou opětovně žádal vydání rozhodnutí ve věci. Žalovaný následně v roce 2012 zastavil řízení o žádosti z roku 2007, a to na základě zpětvzetí, které však bylo učiněno pouze z důvodu duplicitního charakteru žádosti.
3. Žalobce se s žádostí o učinění opatření proti nečinnosti obrátil na ministra financí, který jí však nevyhověl. Uvedl jednak, že žalobcova matka nebyla v době podání žádosti Ing. J. H. v roce 2005 tímto zmocněncem zastoupena, dále pak, že nabytím účinnosti zákona č. 121/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 212/2009 Sb., kterým se zmírňují majetkové křivdy občanům České republiky za nemovitý majetek, který zanechali na území Podkarpatské Rusi v souvislosti s jejím smluvním postoupením Svazu sovětských socialistických republik, (dále jen „zákon č. 121/2012 Sb.“) zanikla pravomoc žalovaného postupovat podle zákona o odškodnění.
4. K otázce zastoupení žalobcovy právní předchůdkyně v době podání žádosti v roce 2005 žalobce uvedl, že Ing. H. se zástupcem žalobcovy matky stal již dne 12. 11. 2004, kdy mezi nimi byla uzavřena příkazní smlouva. Skutečnost, že plná moc byla žalobcovou právní předchůdkyní podepsána až později, tedy na skutečnosti, že zmocnění trvalo již od data uzavření smlouvy, nemůže nic změnit.
5. Žalobce se neztotožňuje ani s tím, že po nabytí účinnosti zákona č. 121/2012 Sb. již podle zákona o odškodnění nelze rozhodovat. Odkázal přitom na judikaturu Ústavního soudu, dle níž nic nebrání tomu, aby se i po nabytí účinnosti uvedeného novelizačního zákona pokračovalo v řízení podle původního zákona o odškodnění. To platí zvláště za situace, kdy nový restituční předpis, zákon č. 212/2009 Sb., kterým se zmírňují majetkové křivdy občanům České republiky za nemovitý majetek, který zanechali na území Podkarpatské Rusi v souvislosti s jejím smluvním postoupením Svazu sovětských socialistických republik, (dále jen „zákon o zmírnění křivd“) na žalobce nedopadá, jelikož jeho matka zemřela několik měsíců před účinností zákona.
6. Dále se žalobce, na rozdíl od žalovaného, domnívá, že řízení podle zákona o odškodnění bylo zahájeno již podáním přihlášky jeho dědem v roce 1947, přičemž podání jeho matky z let 2005 a 2007 byly pouhé urgency. Skutečnost, že se jedná o jedno kontinuální řízení, dle názoru žalobce vyplývá z nálezu Ústavního soudu ze dne 20. 1. 2015, sp. zn. II. ÚS 2610/14. Tento názor ve svém stanovisku vyjádřil též veřejný ochránce práv.
7. Žalobce má tedy za to, že žalovaný je v řízení nezákonně nečinný.

II.

Vyjádření žalovaného a další podání žalobce

8. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Poukázal jednak na skutečnost, že původní přihláška A. K. byla vyřízena přípisem Ústředního likvidátora peněžních ústavů a podniků, jímž bylo žadateli sděleno, že mu náhradu za jeho majetek nelze poskytnout. Tím bylo původní

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

řízení skončeno, což konstatoval i Městský soud v Praze jako civilní soud v rozsudku ze dne 13. 2. 2017, č. j. 68 Co 385/2016-350.

9. Pokud jde o otázku zastoupení žalobcovy matky Ing. H. v době podání žádosti o odškodnění dne 19. 5. 2005, uvedl žalovaný, že žádost byla podána jménem třiceti dvou jednoznačně identifikovaných osob. Pouze podklady těchto osob také byly k žalobě připojeny.
10. Žalovaný též s odkazem na nálezy Ústavního soudu ze dne 7. 10. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 39/13, navrhl, aby mu byla přiznána náhrada nákladů řízení ve výši stanovené analogicky podle vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 254/2015 Sb., o stanovení výše paušální náhrady pro účely rozhodování o náhradě nákladů řízení v případech podle § 151 odst. 3 občanského soudního řádu a podle § 89a exekučního řádu (dále jen „vyhláška č. 254/2015 Sb.“).
11. Na vyjádření žalovaného reagoval žalobce replikou, v níž zopakoval, že dle jeho názoru kontinuálně trvá původní řízení zahájené přihláškou z roku 1947. Neformální vyřízení této přihlášky sdělením ústředního likvidátora nelze považovat za řádné skončení řízení, a to zejména s ohledem na skutečnost, že toto sdělení bylo žalobcovu dědovi, A. K., doručováno až v roce 1962, ačkoliv zemřel již v roce x.
12. Dále žalobce v replice zrekapituloval dosavadní průběh řízení. Po smrti jeho matky dne 28. 3. 2009 se žalobce stal jejím právním nástupcem. Žalobce připouští, že jeho zmocněný zástupce vzal přípisem ze dne 14. 3. 2011 žádost zpět, uvádí však, že jej k takovému úkonu nezmocnil. Zástupce vzal žádost zpět nedopatřením, neboť byl žalovaným v případech, kdy byla žádost podána duplicitně, vyzván ke zpětvzetí. Formulář k tomu určený byl žalobcovu zmocněnci zaslán. Žalobce připouští, že rozhodnutí o zastavení řízení bylo dle obsahu spisu doručeno jeho zmocněnci, avšak ten si rozhodnutí není vědom. Konečně žalobce namítl, že rozhodnutím bylo výslovně zastaveno pouze řízení o žádosti z roku 2007, nikoliv však řízení o žádosti z roku 2005. Žalobce navrhl jako důkazy listiny zachycující komunikaci mezi jeho zmocněncem a žalovaným od roku 2009 do roku 2012.
13. Konečně žalobce v replice zrekapituloval svá žalobní tvrzení, dle nichž lze řízení o žádosti jeho matky dokončit podle již neplatného zákona o odškodnění z roku 1958, neboť se na něj nevztahuje zákon o zmírnění křivd z roku 2009.
14. Na výzvu soudu se žalobce podáním ze dne 30. 8. 2017 vyjádřil k otázce včasnosti žaloby. Uvedl, že řízení bylo zahájeno již v roce 1947, avšak od té doby zjevně lhůtu pro podání žaloby počítat nelze, a ustanovení soudního řádu správního o lhůtě pro podání žaloby proti nečinnosti tak není v této specifické věci aplikovatelné. I kdyby však aplikovatelné bylo, bylo by nutné žalobu považovat za včasnou, a to s ohledem na specifickou předmět řízení; k tomu žalobce odkázal na nálezy Ústavního soudu ze dne 25. 10. 2016, sp. zn. II. ÚS 2062/14, dle nichž nelze účastníkům řízení klást formalistické procesní překážky při domáhání se jejich práv.
15. Žalovaný ve vyjádření ze dne 21. 9. 2017, že žalobu považuje za opožděnou.

III.

Ústní jednání a obsah správního spisu

16. Dne 25. 4. 2018 se ve věci konalo ústní jednání, během nějž účastníci řízení setrvali na stanoviscích uvedených již v jejich písemných podáních.
17. Soud konstatoval podstatný obsah správního spisu.

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

18. Přihláškou doručenou Ministerstvu vnitra Československé republiky dne 15. 3. 1947, č. 1505, žalobcův děd A. K. v souladu s vládním nařízením č. 8/1947 Sb. přihlásil svůj majetek zanechaný na Zakarpatské Ukrajině.
19. Sdělením ze dne 10. 4. 1962, č. j. 24-1505/Dra, Ústřední likvidátor peněžních ústavů a podniků v Praze sdělil, že přihlášený majetek nemá povahu osobního nebo drobného soukromého vlastnictví, a tedy za něj nebude poskytnuta náhrada. Toto sdělení bylo zasíláno A. K., který však již zemřel, a tedy se zásilka vrátila.
20. Ing. H. podal dne 19. 5. 2005, a to za celkem 32 svých zmocnitelů, žádost adresovanou žalovanému ze dne 16. 5. 2005 o vyplacení odškodnění za majetky zanechané na Zakarpatské Ukrajině. Přílohou této žádosti dle jejího textu byl seznam členů Občanského sdružení Podkarpatská Rus, v němž byla zakroužkována jména 32 žadatelů. Jméno R. H., žalobcovy matky, respektive původního oprávněného A. K., zakroužkováno nebylo. Ing. H. uvedl, že je zmocněn k podání žádosti za všechny osoby uvedené na seznamu, avšak potřebné podklady zatím dodalo jen 32 uvedených žadatelů. Dodal, že navazuje na již podaných 19 žádostí a dalších 30 lze očekávat.
21. Dne 27. 8. 2007 Ing. H. podal žádost ze dne 24. 8. 2007, a to za dalších sedm žadatelů včetně R. H., žalobcovy matky. K žádosti přiložil potřebné podklady a plnou moc, která je ze strany R. H. podepsána dne 12. 11. 2004 a ze strany Ing. H. dne 7. 7. 2005.
22. Dne 18. 3. 2011 žalovanému došel přípis ze dne 14. 3. 2011 podepsaný Ing. H., který byl označen jako „*Zpětvzetí žádostí o vydání rozhodnutí ohledně odškodnění za majetek zanechaný na Zakarpatské Ukrajině – K. A. (ZU 1505)*“. Přípisem byly vzaty zpět žádosti podané R. H. dne 19. 5. 2005 a následně dne 27. 8. 2007, a to v zastoupení žalobce. Ke zpětvzetí žalobce dle textu podání přistoupil s ohledem na skutečnost, že nabyt účinnosti zákon o zmírnění křivd z roku 2009. Ke zpětvzetí byla přiložena plná moc podepsaná žalobcem dne 21. 2. 2011.
23. Žalovaný usnesením ze dne 30. 1. 2012, č. j. MF-20363/2012/44, řízení zastavil. Toto usnesení bylo dle kopie doručky založené ve spise doručeno Ing. J. H. do vlastních rukou dne 9. 2. 2012; Ing. H. převzetí zásilky stvrdil vlastnoručním podpisem.
24. Soud provedl následující důkazy, které k prokázání svých tvrzení navrhl žalobce.
25. Přípisem ze dne 24. 5. 2011, č. j. 44/49992/2011, žalovaný vyzval Ing. J. H. ke zpětvzetí duplicitních žádostí u žadatelů, o jejichž nároku již bylo jednou pravomocně rozhodnuto. Přílohou přípisu byla tabulka celkem osmi takových jednoznačně identifikovaných případů, mezi nimiž případ A. K. a jeho potomků nebyl.
26. Obdobným přípisem ze dne 8. 8. 2011, č. j. 44/70 323/2011, žalovaný vyzval Ing. H. ke zpětvzetí duplicitní žaloby ve věci žádosti M. K.
27. Přípisem ze dne 14. 12. 2011, č. j. 44/108 688/2011, se žalovaný obrátil přímo na jednoho z účastníků řízení zastupovaných Ing. H., O. M., taktéž s žádostí o zpětvzetí duplicitně podané žádosti.
28. V jedné z těchto jiných věcí (přihláška č. 2703) Ing. H. zaslal žalovanému dne 19. 5. 2011 zpětvzetí, v němž bylo uvedeno, že „*zpětvzetí žádosti nemá vliv na probíhající soudní řízení ve stejné věci, které je vedeno na základě duplicitní žádosti u MF ve stejné věci*“.
29. V protokolu o jednání Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 23. 10. 2012 ve věci sp. zn. 19 C 47/2012 byla zachycena svědecká výpověď podaná Ing. J. H.. V ní Ing. H.

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

vedl, že žádost v žalobcově případě vzal zpět, protože mu přišel od žalovaného formulář ke zpětvzetí. Tento postup žalovaného Ing. H. považoval za past, neboť měl s žalovaným vymíněno, že mu formuláře ke zpětvzetí nebudou zasílat v případech, v nichž se soudí. K otázce, zda byl ke zpětvzetí žádosti žalobcem zmocněn, Ing. H. uvedl, že ne nebo si na to nevzpomíná.

30. Žalobcova právní zástupkyně během jednání navrhovala ještě provedení dalších dvou důkazů, a to žádosti o vyjasnění postupu ze dne 22. 10 2011 adresované Ing. H. žalovanému a žádosti o vydání rozhodnutí ze dne 22. 3. 2012. Soud tyto důkazní návrhy zamítl proto, že nad rámec správního spisu a důkazů již provedených nemohly přispět k dalšímu objasnění rozhodného skutkového stavu.
31. Pokud jde o dopis Ing. H. ze dne 22. 10. 2012, uvedl sám žalobce na s. 4 repliky k vyjádření žalované, že v tomto dopise Ing. H. protestoval proti zastavení řízení ve věci přihlášky č. 4574; nejednalo se tedy o věc žalobcovu, neboť přihláška žalobcova děda byla označena č. 1505. Dle názoru soudu skutečnost, že žalobcův zástupce protestoval proti zastavení zcela jiného, nesouvisejícího řízení, nesvědčí nic o průběhu řízení, jehož účastníkem byl žalobce, a ani o vnitřních pohnutkách Ing. H. ke zpětvzetí žádosti ve věci žalobce.
32. Žádost o vydání rozhodnutí ze dne 22. 3. 2012 je pro posouzení věci taktéž irelevantní, neboť byla žalobcovým zástupcem odeslána až více než měsíc poté, co mu bylo doručeno rozhodnutí o zastavení řízení. Pro posouzení žaloby proti nečinnosti však byly rozhodné jen skutkové okolnosti předcházející zastavení řízení, jak vyplývá z úvahy soudu vyložené níže.

IV.

Posouzení Městským soudem v Praze

33. Městský soud v Praze při posouzení žaloby v souladu s § 81 odst. 1 s. ř. s. vycházel ze skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí.

a) Lhůta pro podání žaloby

34. Nejprve se soud zabýval otázkou, zda byla žaloba podána včas.
35. Podle § 80 odst. 1 s. ř. s. lze žalobu podat nejpozději do jednoho roku ode dne, kdy ve věci, v níž se žalobce domáhá ochrany, marně proběhla lhůta stanovená zvláštním zákonem pro vydání rozhodnutí, a není-li taková lhůta stanovena, ode dne, kdy byl žalobcem vůči správnímu orgánu nebo správním orgánem proti žalobci učiněn poslední úkon.
36. Je zjevné, že od okamžiku, kdy byla žádost podána (ať už to bylo v roce 1947, 2005 či 2007) uplynulo již více než deset let. Stejně tak od vydání usnesení o zastavení řízení v roce 2012 do podání žaloby uplynulo více než pět let. Pokud by se takové okolnosti týkaly standardního správního řízení, bylo by nutné dospět k závěru, že roční lhůta pro podání žaloby proti nečinnosti již dávno marně uplynula.
37. V posuzované věci však soud vycházel z toho, že se žalobce domáhá ochrany proti nečinnosti žalovaného v restituční věci. Jak uvedl Ústavní soud v nálezu ze dne 23. 2. 2015, sp. zn. I. ÚS 1713/13, bodech 73 až 75, při rozhodování o nárocích vyplývajících z restitučních zákonů je soud povinen zvláště dbát oprávněných zájmů dotčených osob. Za tímto účelem musí citlivě hledat řešení, které, byť by zcela neodpovídalo doslovnému znění zákona či jeho standardní dogmatické interpretaci, bude v souladu s obecným vnímáním spravedlnosti.

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

38. Z těchto východisek soud vycházel při počítání lhůty k podání žaloby proti nečinnosti žalovaného a dospěl k závěru, že žaloba byla podána včas.
39. Předně má soud za to, že žádná aplikovatelná lhůta pro vydání rozhodnutí ve věci zákonem stanovena není. Žádost byla formálně vzato podána podle zákona o odškodnění z roku 1958, který v § 3 výslovně odkazuje na použití správního řádu z roku 1955. Patnáctidenní lhůtu pro vydání rozhodnutí dle § 24 odst. 2 nařízení č. 20/1955 Sb., o řízení ve věcech správních, však na řízení o nárocích vznesených po roce 1989 zjevně nelze aplikovat. Důsledky takového závěru by byly značně ahistorické, neboť by ke zjevně velmi specifickým řízením, jež měla podklad jen v původním zákoně o odškodnění a novodobé judikatuře Ústavního soudu, bylo přistupováno optikou běžných správních řízení vedených o původních přihláškách na přelomu padesátých a šedesátých let.
40. Aplikovat nelze ani lhůtu pro vydání rozhodnutí dle § 71 správního řádu z roku 2004, který byl účinný v době zahájení nového řízení o žádosti, tedy v roce 2007 (k tomu blíže dále). Ani tento závěr by totiž nerespektoval specifika řízení o odškodnění za majetek zanechaný na Zakarpatské Ukrajině, které se svou povahou zcela vymyká čemukoliv, co zákonodárce při přijetí správního řádu z roku 2004 předpokládal. Je proto nutno uzavřít, že žalovaný byl v tomto typu řízení povinen vydat rozhodnutí v přiměřené, zákonem přesně nevymezené lhůtě, a to bez zbytečného odkladu poté, co ověřil podklady podané žádosti.
41. Jelikož má tedy soud za to, že zákon žádnou aplikovatelnou lhůtu pro vydání rozhodnutí nestanoví, bylo třeba lhůtu k podání žaloby počítat od posledního úkonu, který žalobce učinil vůči žalovanému či *vice versa*. Optikou co nejvstřícnějšího přístupu k žalobci lze pak za tento úkon považovat usnesení ministra financí ze dne 11. 5. 2017, č. j. MF-13725/2017/4402-2, jímž nebylo vyhověno žalobcovu návrhu na učinění opatření proti nečinnosti. Tímto úkonem se žalobce definitivně dověděl, že žalovaný má řízení za skončené a že tento názor zastává i hlava žalovaného, tedy ministr.
42. Žaloba byla podána dne 31. 5. 2017, a tedy při zachování roční lhůty počítané od vydání usnesení ministra financí o nevyhovění žádosti o opatření proti nečinnosti.
43. Soud opětovně zdůrazňuje, že při úvaze o běhu lhůty k podání žaloby volil takový postup, který je pro žalobce nejvýhodnější, a to s ohledem na specifičnost předmětu řízení před žalovaným, jímž je restituční nárok. Vzal přitom v úvahu i skutečnost, že řízením o žalobcově nároku na odškodnění nemohou být dotčena práva třetích soukromých osob, a proto není třeba dbát ochrany jejich již nabytých práv. Z úvahy soudu o včasnosti této žaloby však vyvozovat žádné dalekosáhlé důsledky pro běh lhůt v jiných, standardních věcech.

b) Aplikovatelná právní úprava

44. Žalobce tvrdí, že na řízení o žádosti jeho matky v návaznosti na přihlášku A. K. je třeba i v současné době aplikovat zákon o odškodnění z roku 1958. Žalovaný má za to, že bez ohledu na konkrétní okolnosti nyní projednávané věci jeho pravomoc k vedení řízení zanikla nejpozději dne 1. 5. 2012, kdy byl zákonem č. 121/2012 Sb. zákon o odškodnění zrušen.
45. Ústavní soud ve svých nálezech ze dne 23. 2. 2015. sp. zn. I. ÚS 1713/13, a ze dne 20. 1. 2015, sp. zn. II. ÚS 2610/14, dospěl k závěru, že na dříve zahájená řízení je zákon

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

o odškodnění z roku 1958 aplikovatelný i po svém zrušení. V druhém uvedeném nálezu, bodě 28, Ústavní soud uvedl následující:

46. „Účelem zákona č. 212/2009 Sb. je (opětovně) umožnit odškodnění za majetek zanechaný československými občany na území někdejší Podkarpatské Rusi. Ze žádné jeho části ale nevyplývá, že by jím zákonodárce zamýšlel vytvořit překážku ve vztahu k neskončeným řízením o obdobných žádostech podle zákona č. 42/1958 Sb., případně pro soudní přezkum rozhodnutí vydaných v těchto řízeních. Takovýto právní následek nelze vyvozovat ani z povahy zákona č. 212/2009 Sb. jako restitučního předpisu. Jak totiž správně uvedla stěžovatelka, v projednávané věci nejde o vztah restitučního právního předpisu k obecné právní úpravě (vůči níž by musel mít přednost - viz bod 22), nýbrž o konkurenci dvou restitučních předpisů. Přijetím zákona č. 212/2009 Sb. zákonodárce reagoval na nedostatky spojené s poskytováním předmětné náhrady podle zákona č. 42/1958 Sb. a za účelem dosažení nápravy nově vytvořil prostor, aby se dotčené osoby domohly odškodnění alespoň v určitém rozsahu. Odškodnění podle nové právní úpravy se přitom mělo oprávněným osobám poskytnout pouze ve výši přesahující částku, která jim byla vyplacena podle dosavadních právních předpisů. Ústavní soud proto zastává názor, že zákon č. 212/2009 Sb., ve svém původním znění, nenahrazoval, ale pouze doplňoval zákon č. 42/1958 Sb., což lze usuzovat i s ohledem na odlišné vymezení oprávněných osob, rozsahu majetku, za který má být poskytnuta náhrada, a její výše (viz body 24 až 26). Dokončení řízení podle zákona č. 42/1958 Sb., jakož i případného navazujícího soudního přezkumu s ním nemohlo založit rozpor.“
47. Z uvedeného jednoznačně vyplývá, že pokud by řízení o žádosti bylo zahájeno před zrušením zákona o odškodnění, jak žalobce tvrdí, byl by žalovaný povinen je dokončit i po účinnosti zákona č. 121/2012 Sb. To platí zejména za situace, kdy žalobce jako vnuk původního vlastníka neměl v okamžiku účinnosti zákona č. 121/2012 Sb. na žádnou jinou náhradu, než podle zákona o odškodnění, nárok, jelikož oprávněnými osobami podle § 3 zákona o zmírnění křivd ve znění do 6. 11. 2017 byli pouze původní vlastníci a jejich potomci v prvním pokolení. Závěr o tom, že zrušením zákona o odškodnění zanikla i možnost dokončení zahájeného řízení podle tohoto zákona, by tedy v dané době žalobce připravil o restituční nárok, jenž mu předtím již svědčil.
48. Po podání nyní projednávané žaloby však došlo k dalšímu vývoji, neboť byl zákon o zmírnění křivd opětovně novelizován, a to zákonem č. 364/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 212/2009 Sb., kterým se zmírňují majetkové křivdy občanům České republiky za nemovitý majetek, který zanechali na území Podkarpatské Rusi v souvislosti s jejím smluvním postoupením Svazu sovětských socialistických republik, ve znění zákona č. 121/2012 Sb. (dále jen „zákon č. 364/2017 Sb.“). Tímto zákonem bylo s účinností od 7. 11. 2017 do zákona o zmírnění křivd vloženo nové ustanovení § 3 odst. 4, dle něž je oprávněnou osobou i potomek dítěte původního vlastníka majetku, které svůj nárok řádně a včas uplatnilo. Zákon č. 364/2017 Sb. dále vložil do zákona o zmírnění křivd nový § 5 odst. 2, dle něž oprávněné osoby podle § 3 odst. 4 ve znění od 7. 11. 2017 mohou svůj nárok uplatnit do 30. 6. 2018 u Ministerstva vnitra.
49. Soud má za to, že ani tato nejnovější novelizace, která by žalobce mohla zařadit do okruhu oprávněných osob podle zákona o zmírnění křivd z roku 2009 (byť bude otázkou, jak bude posouzena podmínka uplatnění nároku žalobcovou matkou, která uplatnila pouze nárok podle zákona o odškodnění, neboť před přijetím nového zákona o zmírnění křivd zemřela; tato otázka však přesahuje rámec nyní projednávané věci), nic nemění na možnosti dokončení řízení o jeho nároku vzneseného podle zákona o odškodnění z roku 1959 před

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

jeho zrušením v roce 2012. I nadále se totiž uplatní závěry výše citovaných nálezů Ústavního soudu, dle nichž lze nároky podle obou zákonů uplatnit zároveň, jelikož se oba restituční zákony doplňují.

50. Soud tedy uzavírá, že i v současné době by teoreticky bylo možné vést řízení o žádosti žalobcovy matky podané podle původního zákona o odškodnění, pokud by dosud nebylo skončeno. Otázka, zda a kdy bylo toto řízení v konkrétním žalobcově případě zahájeno a zda a kdy bylo skončeno, musí být předmětem dalšího posouzení soudu.

c) Existence neskončeného řízení

51. Podle § 79 odst. 1 s. ř. s. se žalobou proti nečinnosti správního orgánu může žalobce domáhat, aby soud žalovanému uložil povinnost vydat rozhodnutí ve věci samé. Aby byla žaloba úspěšná, musel by soud dospět k závěru, že řízení bylo zahájeno, avšak rozhodnutí ve věci samé dosud nebylo vydáno.
52. Mezi účastníky řízení je nesporné, že řízení zahájeno bylo, spor se však vede o to, kdy.
53. Předně soud musí odmítnout názor žalobce, že se o nároku jeho děda podle zákona o odškodnění vede jediné řízení zahájené již přihláškou z roku 1947. O této přihlášce rozhodl ústřední likvidátor zamítavě již v roce 1962, byť tak učinil přípisem formálně neoznačeným jako rozhodnutí. Jelikož však tehdejší rozhodování bylo zatíženo omezeními, která jsou v soudobém demokratickém právním státě neakceptovatelná, bylo po roce 1989 připuštěno, aby se oprávněné osoby svého nároku podle uvedeného zákona domáhaly novými žádostmi, jimiž byla zahájena nová řízení.
54. V opačném případě by bylo nutno dospět k absurdnímu závěru, že řízení o všech přihláškách podaných v roce 1947, kterým ústřední likvidátor nevyhověl, stále běží, a to i v případech, kdy oprávnění či jejich potomci novou žádost o odškodnění po roce 1989 nepodali. Judikatura Ústavního soudu však, byť se touto otázkou výslovně nezabývala, svědčí opačnému závěru. Ústavní soud popisuje žádosti dle zákona o odškodnění ve vztahu k žádostem podle zákona o zmírnění krivd z roku 2009 jako „*obdobné žádosti podle zákona č. 42/1958 Sb*“ (nález 20. 1. 2015, sp. zn. II. ÚS 2610/14, bod 28) a hovoří o oprávněnosti žádosti potomka původního oprávněného (tentýž nález, bod 32). Též v nálezu ze dne 23. 2. 2015, sp. zn. I. ÚS 1713/13, Ústavní soud jednoznačně odděluje původní přihlášku, o níž bylo rozhodnuto ústředním likvidátorem, a novou žádost, o níž rozhodlo Ministerstvo financí (body 39 a 40).
55. Dle názoru zdejšího soudu je tedy zjevné, že aby bylo řízení podle zákona o odškodnění zahájeno, musela právní předchůdkyně žalobce podat příslušnou novou žádost. Rozporuplné závěry civilních soudů k této otázce, na něž odkazovali účastníci řízení, pro zdejší soud relevantní nejsou, neboť se zjevně nejedná o ustálenou judikaturu.
56. Tato žádost nebyla podána dne 19. 5. 2005 zmocněncem žalobcovy matky, jak žalobce tvrdí. Z obsahu hromadné žádosti podané toho dne zcela jednoznačně vyplývá, že je podávána za 32 konkrétních žadatelů, jejichž jména jsou vyznačena v přiloženém seznamu členů občanského sdružení. K žádosti též byly přiloženy příslušné podklady dvaatřiceti žadatelů. Zmocněnec žalobcovy matky, a následně též žalobcův zmocněnec, Ing. H., jednoznačně ve svých podáních uváděl, že sice disponuje plnou mocí od všech členů občanského sdružení, žádosti za ně však podává postupně podle toho, jak dodávají podkladové dokumenty.

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

57. Soud má naopak za zřejmé, že Ing. H. žádost v zastoupení žalobcovy matky podal až dne 27. 8. 2007. Vyplývá to jak z obsahu podání, tak z jeho příloh, mezi něž patřila i plná moc udělená žalobcovou matkou v roce 2004. Řízení tedy bylo zahájeno až touto žádostí z roku 2007.
58. Na tom nemůže nic změnit ani tvrzení žalobce, že Ing. H. byl k podání žádosti zmocněn již dříve. Řízení před žalovaným nemohlo být zahájeno pouze na základě toho, že žalobcova matka se svým zmocněncem uzavřela soukromoprávní příkazní smlouvu, či že mu udělila plnou moc. K zahájení řízení mohlo dojít pouze podáním žádosti, k němuž Ing. H. přistoupil až v roce 2007, kdy také žalovanému zaslal všechny relevantní podklady včetně oné plné moci, jíž byl k zastupování žalobcovy matky zmocněn.
59. Dále bylo třeba zkoumat, zda bylo řízení skončeno vydáním rozhodnutí. Žalovaný tvrdí, že k tomu došlo usnesením o zastavení řízení ze dne 30. 1. 2012 v návaznosti na zpětvzetí žádosti.
60. Soud má z obsahu správního spisu za prokázané, že žalobcův zmocněnec žádost zpět vzal, a to podáním ze dne 14. 3. 2011. Je zcela irelevantní, pokud žalobce, jak tvrdí, k tomuto postupu nedal pokyn a ani o něm nevěděl. Žalobce je totiž jako účastník řízení podáními, která jeho jménem v rámci uděleného zmocnění učinil jeho zástupce, vázán. Je tomu tak i v případě, kdy zmocněnec v řízení činí úkony, které jsou v neprospěch zmocnitele, či je naopak při obraně jeho práv zcela pasivní (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 8. 2016, č. j. 4 As 111/2016 - 35, bod 19).
61. Neobstojí ani tvrzení žalobce, že zmocněnec vzal žádost zpět v návaznosti na chybné poučení ze strany žalovaného, že se jedná o duplicitně podanou žádost. Jednak přípisy adresované žalovaným žalobcovu zmocněnci či jeho zmocnitelům, z nichž zmocněnec dle tvrzení žaloby vycházel, byly datovány pozdějšími daty, než zpětvzetí žádosti v nyní projednávané věci. Jednalo se o přípisy ze dne 24. 5. 2011, ze dne 8. 8. 2011 a ze dne 14. 12. 2011. Těmito přípisy žalobcův zmocněnec nemohl být v žalobcově věci veden, ať už byl jejich obsah jakýkoliv, neboť žádost žalobcovy matky byla vzata zpět již dne 14. 3. 2011.
62. Nadto ze všech přípisů žalovaného, které žalobce předložil, jednoznačně a srozumitelně vyplývá, kterých případů se týkají, a že se nejedná o případ žalobce. Ostatně i obsah zpětvzetí v žalobcově věci je odlišný od obsahu zpětvzetí ve věci přihlášky č. 2703, jež bylo provedeno jako důkaz, kde Ing. H. zdůrazňuje, že zpětvzetí nemá vliv na duplicitní řízení ve věci stejné přihlášky. V žalobcově případě je naopak zcela jednoznačně vyjádřena vůle žalobce vzít zpět primární žádost jako takovou, a to identifikací obou dat údajného podání žádosti v letech 2005 a 2007 (byť žádost skutečně byla podána jen v roce 2007, jak soud vyložil výše). Dále se ve zpětvzetí uvádí, že jeho důvodem je účinnost nového zákona o zmírnění křivd.
63. Ani výpověď Ing. H. učiněná v řízení před civilním soudem na uvedených zjištěních nic nemění. Jeho tvrzení, že byl terčem podvodu ze strany žalovaného, soud nepovažuje za důvěryhodné. Z žádné listiny adresované žalovaným Ing. H., které v nynějším řízení předložil k důkazu sám žalobce, totiž nevyplývá, že by žalovaný Ing. H. mystifikoval a vedl ho ke zpětvzetí žádosti v žalobcově věci.
64. Navíc Ing. H. ve své výpovědi směšuje řízení, v nichž bylo již žalovaným negativně rozhodnuto a žadatelé proti těmto rozhodnutím brojili žalobou podle části páté o. s. ř., a

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

žalobcovo řízení, v němž byla podána žaloba na náhradu újmy způsobené nesprávným úředním postupem žalovaného. Tyto dvě typové situace však nejsou srovnatelné; zatímco v řízeních, kde již bylo o žádostech rozhodnuto, skutečně měly smysl výzvy žalovaného ke zpětvzetí dalších, duplicitně podaných žádostí, v případě žalobce ke zpětvzetí žádosti kvůli běžícímu řízení o žalobě na náhradu újmy způsobené nesprávným úředním postupem žádný logický důvod nebyl, a proto žalobci, alespoň dle správního spisu a provedených důkazů, žalovaným žádná výzva ke zpětvzetí zaslána nebyla. Pokud ovšem Ing. H. o obou těchto situacích hovořil jako věcech, „*kde jsme se soudili*“, zjevně jejich rozdílnost nepochopil, v důsledku čehož mohl mít mylnou představu o tom, že v případě žalobce je namíste žalobu vzít zpět stejně jako v případech, kde již byla podána žaloba proti rozhodnutí žalovaného podle části páté o. s. ř.

65. Soud tedy uzavírá, že žalobce, případně bez jeho vědomí jeho zmocněnec, vzal původní žádost zpět. Učinil tak zřejmě v omylu, a to buď proto, že žalobcovu věc zaměnil s jinými typovými věcmi, kde již bylo žalovaným rozhodnuto a následně byla podána žaloba proti rozhodnutí, nebo proto, že se domníval, že žalobce bude mít příležitost domáhat se náhrady podle zákona o zmírnění křivd z roku 2009. Omyl žalobcova zástupce však nebyl zapříčiněn postupem žalovaného ani nejasnou právní úpravou. O tom, že žalobcem podaná žaloba na náhradu škody způsobené nesprávným úředním postupem žalovaného není logickým důvodem ke zpětvzetí žádosti o odškodnění za majetek zanechaný na Podkarpatské Rusi, nemohlo být pochyb. Stejně tak z tehdy účinného znění § 3 tohoto zákona bylo zcela zřejmé, že žalobce oprávněnou osobou podle nově přijatého restitučního zákona není, neboť není původním vlastníkem opuštěného majetku ani jeho potomkem v prvním pokolení. Ať už byl ovšem žalobcův zmocněnec ke zpětvzetí žádosti doveden jakoukoliv mylnou úvahou, je žalobce jeho postupem vázán. Zbývá mu nanejvýš možnost domáhat se po svém zmocněnci náhrady škody, kterou mu svým vadným postupem mohl způsobit.
66. V návaznosti na zpětvzetí žádosti žalovaný rozhodl o zastavení řízení usnesením ze dne 30. 1. 2012. Tím bylo řízení o žádosti z roku 2007 skončeno, proti čemuž se mohl žalobce bránit pouze opravnými prostředky proti uvedenému usnesení, a to rozkladem, případně návaznou žalobou proti rozhodnutí správního orgánu dle § 65 s. ř. s. Z hlediska posouzení nečinnosti žalovaného je potom nerozhodné, zda bylo usnesení o zastavení řízení žalobci řádně doručeno, neboť ze spisu jednoznačně vyplývá, že bylo při nejmenším vypraveno, a tedy vydáno ve smyslu § 71 odst. 2 písm. a) správního řádu.
67. Neobstojí ani tvrzení žalobce, že zastaveno bylo „jen“ řízení o žádosti z roku 2007. Jednak soud výše ve shodě s žalovaným dovodil, že žalobcova matka žádost podala až v roce 2007, nikoliv již v roce 2005. I kdyby však její žádost byla podána původně již v roce 2005 a v roce 2007 pouze doplněna, bylo by zjevné, že materiálně došlo k zastavení řízení o téže žádosti, ať už byla podána kdykoliv. Soud přitom opětovně zdůrazňuje, že žalobcem byla výslovně vzata zpět žádost, „*kteřou dne 19. května 2005 a následně dne 27. srpna 2007 podal na základě plné moci Ing. H.*“. Z tohoto textu je evidentní, že žalobce měl v úmyslu docílit úplného zastavení řízení o svém nároku podle zákona o odškodnění z roku 1958, nikoliv jen řízení o, dle jeho dnešních tvrzení duplicitní, žádosti z roku 2007. O vůli žalobce k zastavení řízení ve vztahu k celému jeho nároku podle zákona o odškodnění tedy nemůže být pochyb.
68. Nad rámec nutných úvah pro rozhodnutí o žalobě proti nečinnosti však soud podotýká, že z kopie doručenky založené ve spise přesvědčivě vyplývá, že usnesení o zastavení řízení

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

bylo doručeno žalobcovu zmocněnci, který je osobně převzal. Tuto skutečnost ostatně žalobce ani výslovně nezpochybňoval, pouze uvedl, že jeho zmocněnec si převzetí rozhodnutí není vědom. To však jen dále svědčí o tom, že si žalobce pro zastupování v řízení zvolil zástupce, který k zástupčí činnosti nebyl vybaven dostatečnými odbornými ani organizačními schopnostmi.

69. Žádná další komunikace mezi žalobcovým zmocněncem a žalovaným již nemůže být pro posouzení důvodnosti žaloby rozhodná, jelikož nemůže nic změnit na skutečnosti, že správní řízení bylo skončeno vydáním rozhodnutí o zastavení. Proto se soud žalobními tvrzeními ohledně korespondence mezi žalobcovým zmocněncem a žalovaným po zastavení řízení nezabýval a neprováděl k nim ani dokazování.

V.

Závěr a náklady řízení

70. Soud tedy shrnuje, že řízení o nároku podle zákona o odškodnění z roku 1958 bylo zahájeno žádostí žalobcovy matky podané v roce 2007. Žalobce vzal po smrti své matky tuto žádost zpět podáním ze dne 14. 3. 2011, a žalovaný následně řízení usnesením ze dne 30. 1. 2012 zastavil. Řízení tedy bylo skončeno, a žalovaný proto není nezákonně nečinný.
71. Protože žaloba nebyla důvodná, zamítl ji soud podle § 81 odst. 3 s. ř. s. prvním výrokem tohoto rozsudku.
72. Soud žalobce upozorňuje, že až do 30. 6. 2018 má možnost podat novou žádost k Ministerstvu vnitra, má-li za to, že může být oprávněnou osobou podle zákona o zmírnění křivd z roku 2009 dle § 3 odst. 4 tohoto zákona ve znění od 7. 11. 2017. To však nic nemění na skutečnosti, že řízení o jeho nároku podle zákona o odškodnění z roku 1958 bylo skončeno a mohlo by pokračovat jedině v případě zrušení usnesení o zastavení řízení uplatněním opravných prostředků.
73. Výrok o nákladech řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s., dle něž má na náhradu nákladů právo úspěšný účastník. Žalobce v řízení úspěšný nebyl, a tedy právo na náhradu nákladů nemá. Žalovaný v řízení úspěšný byl a požadoval náhradu nákladů ve výši paušální odměny pro nezastoupeného účastníka v občanském soudním řízení. Žalovaný tuto náhradu požadoval, ačkoliv si byl vědom, že vyhláška č. 254/2015 Sb. se na řízení před správním soudem nevztahuje, a argumentoval přitom rovností účastníků řízení dle závěrů nálezu Ústavního soudu ze dne 7. 10. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 39/13. V tomto nálezu však Ústavní soud přelkenul tehdejší mezeru v právní úpravě, která znevýhodňovala nezastoupené účastníky v soukromoprávních sporech oproti účastníkům, kteří byli zastoupeni advokátem. Žalovanému jako správnímu orgánu však nesvědčí základní právo na rovnost účastníků řízení dle čl. 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, na němž Ústavní soud závěry výše uvedeného nálezu založil. Žalovaný tedy na paušální náhradu hotových výdajů bez existence příslušné zákonné opory právo nemá. Žádné účelně vynaložené náklady nad rámec běžné úřední činnosti přitom neprokázal, a proto bylo o náhradě nákladů řízení rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve druhém výroku tohoto rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.

soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 25. dubna 2018

JUDr. Ing. Viera Horčicová, v.r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje L. H.